

ผลของการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและ
 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

The Effects of Instruction based on The Reader Response Theory on Thai Literature
 Learning Achievement and Critical Reading Ability of Mattayomsuksa 2 students.

จิรัตน์ นาคละมัย¹

ศุภวรรณ สัจจพิบูล²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้จุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนวมินทราชูทิศ กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 76 คน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และสุ่มโดยวิธีการจับฉลากเพื่อเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม จำนวน 36 คน โดยได้รับการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ใช้เวลาในการทดลอง 18 คาบ คาบละ 50 นาที แล้วนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน สถิติความแปรปรวนพหุคูณแบบวัดซ้ำ (Repeated measures MANOVA) และสถิติความแปรปรวนพหุคูณแบบทางเดียว (One-Way MANOVA) ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของกลุ่มที่ได้รับการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน อ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย

Abstract

The aims of this research were to study The Effects of Instruction based on The Reader Response Theory on Thai Literature Learning Achievement and Critical Reading Ability of Mattayomsuksa 2 students at Navamindarajudis Krungthepmahanakorn School under the Office of Education Service Area 2. The Subjects were divided into two groups: an experiment groups with 36 students taught by Instruction based on The Reader Response Theory. It took 18 period, 50 minutes per period. The data were analyzed by arithmetic means, the percentage of arithmetic means, repeated measures MANOVA and One -way MANOVA. The results showed that; 1) Thai Literature Learning Achievement and Critical Reading Ability of Mattayomsuksa 2 students taught by Instruction based on The Reader Response Theory was significantly higher than before receiving instruction at the level of .05. 2) Thai Literature Learning Achievement and Critical Reading Ability of Mattayomsuksa 2 students taught by Instruction

¹ นิสิตปริญญาโทบัณฑิตศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

² อาจารย์ ดร. ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์ที่ปรึกษา

based on The Reader Response Theory was significantly higher than those taught by conventional instruction at the level of .05.

Keywords: *The Reader Response Theory, Critical Reading Ability, Thai Literature Learning Achievement*

บทนำ

วรรณคดี เป็นผลงานสร้างสรรค์ที่เกิดจากการใช้ภาษาในการถ่ายทอดเรื่องราวของสังคม ชาติบ้านเมือง ศิลปวัฒนธรรม ผ่านภาษาที่เรียงร้อยและเรียบเรียงอย่างสละสลวย ประณีต ด้วยคำประพันธ์หลากหลายชนิดเพื่อให้เกิดสุนทรียภาพเป็นงานเขียนที่มีคุณค่า วรรณคดีนั้นยังเป็นการบันทึกเรื่องราวของคนในชาติสภาพชีวิตความเป็นอยู่ สังคม และวัฒนธรรมแต่ละยุคสมัย เนื่องจากวรรณคดีสะท้อนให้เห็นลักษณะวัฒนธรรม วิถีชีวิตแบบเดิมที่สืบเนื่องมานานับศตวรรษ จึงนับว่าวรรณคดีเป็นส่วนหนึ่งของการถ่ายทอดเรื่องราวในทุกยุคทุกสมัย หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เห็นความสำคัญของวรรณคดี จึงกำหนดการเรียนการสอนวรรณคดีในสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม มาตรฐานที่ ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิต การเรียนการสอนวรรณคดีจึงมีความสำคัญดังที่ บรรเทา กิตติศักดิ์ และกรรณิการ์ กิตติศักดิ์ (2542: 8) กล่าวว่า การเรียนวรรณคดีทำให้เราได้ศึกษาสิ่งต่างๆ หลายแง่มุมจากวรรณคดีทั้งทางด้านภาษา วรรณคดี ลักษณะคำประพันธ์ วัฒนธรรม สังคมในสมัยของวรรณคดีและประสบการณ์ต่างๆ ดังนั้นการเรียนการสอนวรรณคดีให้ถ่องแท้จะทำให้เกิดประโยชน์หลายด้านรวมทั้งได้เรียนรู้วัฒนธรรม การใช้ภาษา และภูมิปัญญาของบรรพบุรุษไทย

การเรียนการสอนวรรณคดีนั้นสามารถเชื่อมโยงได้กับทักษะการอ่าน เพราะผู้เรียนต้องอ่านทำความเข้าใจ วิเคราะห์ ประเมินค่า และสามารถนำข้อคิดจากวรรณคดีไปประยุกต์ใช้ ซึ่งในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้ระบุตัวชี้วัด สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐานที่ ท 1.1 ตัวชี้วัดที่ 4 อภิปรายแสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และตัวชี้วัดที่ 7 อ่านหนังสือ บทความ หรือคำประพันธ์อย่างหลากหลายและประเมินคุณค่าหรือแนวคิดที่ได้จากการอ่าน เพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหาชีวิต สรุปได้ว่า การเรียนวรรณคดีมีความสอดคล้องกับทักษะการอ่าน เนื่องจากในการเรียนวรรณคดี ผู้เรียนต้องเข้าใจในวรรณคดี สามารถวิเคราะห์ วิจาร์ณ ประเมินคุณค่า และนำแนวคิดที่ได้จากการอ่านวรรณคดีไปประยุกต์ใช้ ซึ่งทักษะการอ่านที่กล่าวมาข้างต้นนั้นมีความสอดคล้องกับลักษณะของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นทักษะการอ่านระดับสูง การอ่านในขั้นนี้ผู้อ่านต้องใช้สติปัญญาในการใคร่ครวญ พิจารณาสงสัยที่อ่าน เพื่อตัดสินใจประเมินค่าได้อย่างถูกต้อง ดังที่ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2534: 57) ได้กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านขั้นสูงที่ผู้อ่านจะต้องมีทักษะ หรือความชำนาญขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ และการนำไปใช้ซึ่งจะนำไปสู่การฝึกฝนทักษะขั้นสูง คือการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า ซึ่งเป็นขั้นการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนั่นเองจากที่กล่าวมาข้างต้น การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญกับผู้เรียนอย่างยิ่ง เพราะสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งด้านการเรียนและการใช้ชีวิต โดยเฉพาะในปัจจุบันข้อมูล ข่าวสารต่างๆ มีจำนวนมากและเผยแพร่ไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นผู้เรียนจึงต้องใช้วิจารณญาณในการไตร่ตรอง พิจารณาข้อมูลข่าวสารต่างๆที่ได้รับ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับตนเอง

อย่างไรก็ตามแม้ว่าการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะที่มีความสำคัญมาก แต่จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ พบปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ กล่าวคือ หลังจากอ่านแล้วนักเรียนไม่สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าจากสารที่ได้อ่านไป อีกประเด็นหนึ่งคือนักเรียนยังมุ่งอ่านเพื่อจดจำความรู้เพียงอย่างเดียว ซึ่งนักเรียนจะอ่านเพื่อเข้าใจเรื่องราวมากกว่า โดยไม่ได้คิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อตีความจากเรื่อง จากการศึกษาปัญหาในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน พบว่าสาเหตุของปัญหามาจากกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูและมาจากผู้เรียน ดังที่ สุจริต เพียรชอบและสายใจ อินทร์มพรรย์ (2538: 11-16) กล่าวว่า ครูใช้วิธีการสอนแบบเดิมๆ เน้นการบรรยาย และครูไม่พยายามหาวิธีการสอนแบบใหม่ๆ มาสอน

นักเรียน จึงทำให้นักเรียนไม่เกิดการคิดอ่านอย่างมีวิจารณญาณและจากการศึกษาวิจัยของ สุนันท์ ประสานสอน (2544: 5) พบว่า ปัญหาการอ่านนั้นสาเหตุหนึ่งเกิดจาก ครูบางส่วนไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในการอ่านได้ ทั้งนี้เพราะนักเรียนขาดการฝึกฝนทักษะด้านการคิด การวิเคราะห์ การวิจารณ์ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการสอนอ่าน ทำให้การอ่านไม่มีประสิทธิภาพ

ในการพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากการเรียนวรรณคดีนั้น ผู้สอนจึงต้องจัดการเรียน การสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน ควรมีวิธีการสอนที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและรับรู้คุณค่าของวรรณคดี รวมทั้งสามารถแสดงความรู้สึกที่มีต่อวรรณคดีได้ ซึ่งวิธีการสอนดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดสำคัญของทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน (Reader Response Theory) ที่เน้นให้ผู้เรียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นที่มีต่อวรรณคดี

ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงแนวทางในการอ่านวรรณคดีที่เน้นการเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมของผู้เรียนกับประสบการณ์ในวรรณคดี ซึ่งผู้ที่มีความสำคัญในการสร้างทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านคือ Louise Rosenblatt (1994: 13-16) ได้เสนอแนวคิดที่ว่าวรรณคดีเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างประสบการณ์เดิมกับถ้อยคำในเรื่อง ผู้อ่านจะต้องค้นหาความหมายด้วยตนเอง โดยนำประสบการณ์เดิมของตนเข้ามาตีความ และสร้างความเข้าใจความหมายจากวรรณคดี ในการอ่านวรรณคดีผู้สอนจึงต้องสังเกตกระบวนการที่ผู้เรียนนำตนเองเข้าไปสู่โลกของวรรณคดีว่าผู้เรียนนำประสบการณ์ของตนมาทำความเข้าใจความหมายในวรรณคดีได้อย่างไร ประสบการณ์ของผู้อ่านจึงเป็นวัตถุดิบในการผลิตประสบการณ์ใหม่จากวรรณคดี ซึ่งทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านได้นำมาใช้ในการเรียนการสอนวรรณคดีและวรรณกรรม ดังงานวิจัยของพรทิพย์ ศิริสมบุญมเวช (2547: 119) ที่ได้ทำการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีไทยตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการตอบสนองต่อวรรณคดี การอ่านเพื่อความเข้าใจ และการคิดไตร่ตรองของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนความสามารถด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจ และคะแนนความสามารถด้านการคิดไตร่ตรองสูงกว่ากลุ่มควบคุม และจากการศึกษาวิจัยของเนตรนภา ประสิทธิ์ (2553: 75-76) ที่ได้ทำการศึกษาผลการเรียนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านวรรณคดีร้อยกรองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ความสามารถในการอ่านวรรณคดีร้อยกรองเพื่อความเข้าใจของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม โดยมีปัจจัยสนับสนุนคือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ขึ้นเป็นการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนนำประสบการณ์เดิมของตนเองมาเชื่อมโยงกับวรรณคดี นักเรียนมีอิสระในการคิดและแสดงความรู้สึกและมุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยมีลักษณะดังนี้ 1) เน้นการให้อิสระแก่ผู้อ่านในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าวรรณคดี 2) เน้นให้ผู้อ่านค้นพบความซาบซึ้งและความงามในการอ่านวรรณคดีด้วยประสบการณ์ของตนเอง 3) เน้นผู้อ่านนำประสบการณ์เดิมของตนเอง (ภูมิหลัง) มาเชื่อมโยงกับวรรณคดีที่อ่าน ดังนั้นผู้เรียนจึงสามารถเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ด้วยตนเอง

จากรายละเอียดที่กล่าวมานี้ สรุปได้ว่า ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านช่วยให้ผู้เรียน มีความรู้ความเข้าใจในการเรียนวรรณคดีได้ดีขึ้น สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย และสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ เนื่องจากทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านเน้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับการตีความวรรณคดี ทำให้เกิดการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า และให้อิสระแก่ผู้เรียนในการตัดสินใจว่าวรรณคดีเรื่องนั้นมีอิทธิพลอย่างไรต่อตน อันนำไปสู่การอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณ

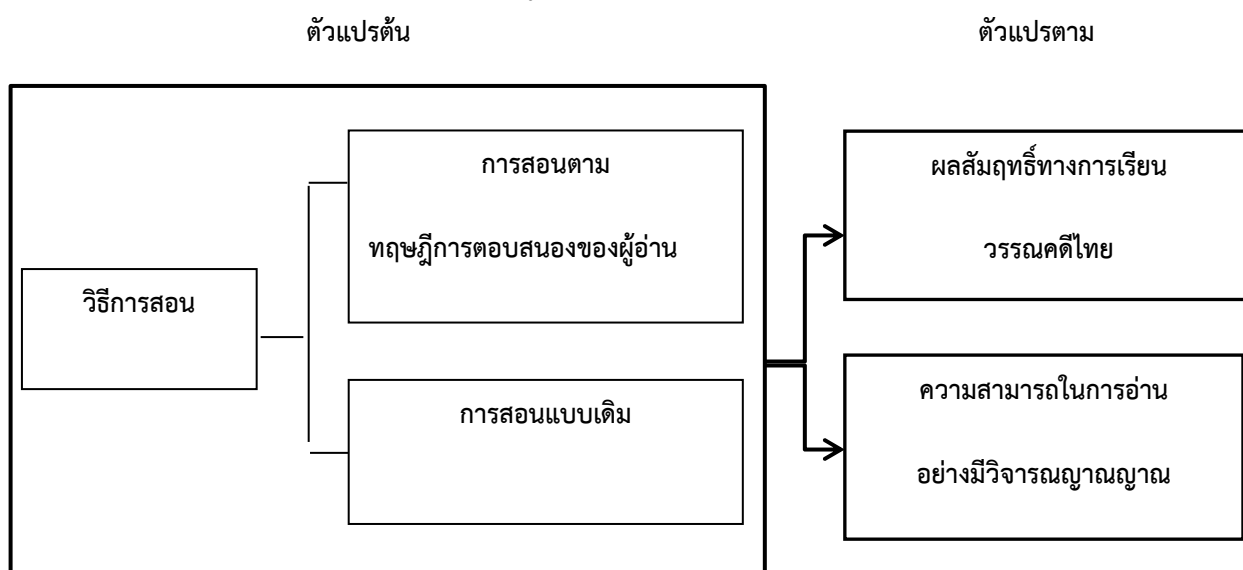
ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านและได้ทำการสังเคราะห์ขั้นตอนการสอนวรรณคดีไทยตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 เตรียมความรู้พื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 อ่านวรรณคดี ขั้นตอนที่ 3 เชื่อมโยงประสบการณ์ ขั้นตอนที่ 4 เรียนรู้สร้างปฏิสัมพันธ์ ขั้นตอนที่ 5 นำเสนอและรับข้อมูลป้อนกลับ ขั้นตอนที่ 6 เขียนบันทึกการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังได้รับการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านกับการสอนแบบเดิม

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย และความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผู้วิจัยได้สร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนนวมินทราชูทิศ กรุงเทพมหานคร เขตบึงกุ่ม จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 12 ห้องเรียน รวม 540 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนวมินทราชูทิศ กรุงเทพมหานคร เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 76 คน ที่ได้รับการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาจากห้องเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทย อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน จากนั้นสุ่มห้องเรียนโดยการจับฉลากเพื่อเข้ากลุ่มทดลอง จำนวน 1 กลุ่ม (36 คน) และกลุ่มควบคุม จำนวน 1 กลุ่ม (40 คน) โดยกลุ่มทดลองใช้การสอนด้วยเทคนิคการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) มี 1 ตัวแปร คือ วิธีการสอน ประกอบด้วย
 - 1) การสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน
 - 2) การสอนแบบเดิม
2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) มี 2 ตัวแปร ประกอบด้วย
 - 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย
 - 2) ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 1) แผนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน จำนวน 18 แผน รวม 18 คาบ 2) แผนการสอนแบบเดิม จำนวน 18 แผน รวม 18 คาบ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อซึ่งมีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.40 – 0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.20 – 0.63 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84 4) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ซึ่งมีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.30 – 0.80 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.20 – 0.70 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.71

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi experiment design) แบบ Non – randomized control group pretest posttest design เป็นการวิจัยที่มีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และมีการทดสอบก่อนและหลังการสอน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538: 65-66) โดยทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จากนั้นดำเนินการสอนโดยผู้วิจัยดำเนินการสอนกลุ่มทดลองโดยใช้แผนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านและกลุ่มควบคุมโดยใช้แผนการสอนแบบเดิมรวม 18 คาบ คาบละ 50 นาที เมื่อเสร็จสิ้นการสอนจึงทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากนั้นนำผลคะแนนมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน ประกอบด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของกลุ่มตัวอย่าง
2. เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียนของผู้เรียนกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณทางเดียวแบบวัดซ้ำ (Repeated measures MANOVA)
3. เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณระหว่างกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านกับกลุ่มควบคุมที่เรียนโดยใช้การสอนแบบเดิม ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบทางเดียว (One – Way MANOVA)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของกลุ่มทดลอง ซึ่งเป็นกลุ่มที่ใช้รูปแบบการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน และกลุ่มควบคุมซึ่งใช้รูปแบบการสอนแบบเดิมทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน ได้ผลดังแสดงในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1: ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำแนกตามประเภทของกลุ่ม และการวัด

ตัวแปรตาม	กลุ่มทดลอง (N = 36)				กลุ่มควบคุม (N = 40)			
	T ₁		T ₂		T ₁		T ₂	
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย	10.69	3.87	21.41	3.27	10.45	3.60	18.23	3.13
ความสามารถในการอ่านอย่างมี วิจารณญาณ	9.61	2.91	19.86	3.51	9.78	2.97	16.20	3.57

จากตารางที่ 1 เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าก่อนเรียนมีค่าเท่ากับ 10.69 และ 9.61 หลังเรียนมีค่าเท่ากับ 21.41 และ 19.86 และกลุ่มควบคุมก่อนเรียนมีค่าเท่ากับ 10.45 และ 9.78 หลังเรียนมีค่าเท่ากับ 18.23 และ 16.20 จากข้อมูลข้างต้นเมื่อทำการเปรียบเทียบก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง พบว่าคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีค่าเพิ่มขึ้นเท่ากับ 10.72 และ 10.25 และเปรียบเทียบก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มควบคุม มีค่าเพิ่มขึ้นเท่ากับ 7.78 และ 6.42 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเมื่อเรียนรู้โดยใช้การสอนทั้งแบบตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านและการสอนแบบเดิม ผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนเรียน

2) ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ระหว่างก่อนและหลังเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณทางเดียวแบบวัดซ้ำ (One-way MANOVA; repeated measures) ได้ผลดังแสดงในตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2: แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย และความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนเรียนและหลังเรียน ของกลุ่มทดลอง

แหล่งความแปรปรวน	Value (Wilks' Lamda)	F	Sig.
Intercept	.026	647.037**	.000
Response	.035	470.829**	.000

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ได้ค่าสถิติ Wilks' Lamda เท่ากับ .035 และแปลงค่าสถิติ F มีค่าเท่ากับ 470.829 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3) ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านกับการสอนแบบเดิมโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบทางเดียว (One-way MANOVA) ได้ผลดังแสดงในตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3: แสดงผลวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย และความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณระหว่างกลุ่มที่ได้รับการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน กับกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบเดิม

แหล่งความแปรปรวน	Value (Wilks' Lambda)	F	Sig.
Intercept	.020	1755.528**	.000
Group	.724	13.922**	.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 3 พบว่าค่าสถิติ Wilks' Lambda เท่ากับ .724 และแปลงมาเป็นค่าสถิติ F มีค่าเท่ากับ 13.922 แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของกลุ่มที่ได้รับการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของกลุ่มที่ได้รับการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน สูงกว่า กลุ่มที่ได้รับการสอนแบบเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง ในหัวข้อผลของการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย

จากผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองและสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ เนื่องจากรูปแบบการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน เป็นการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนนำประสบการณ์ของตนเองเชื่อมโยงกับวรรณคดีและสร้างประสบการณ์ใหม่ โดยใช้กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในวรรณคดีและมีอิสระในการตอบสนองต่อวรรณคดีตามศักยภาพของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเข้าใจวรรณคดีมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุต่อไปนี้

1) การจัดการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ช่วยให้ผู้เรียนนำประสบการณ์เดิมเชื่อมโยงกับวรรณคดีและสร้างความเข้าใจในวรรณคดีตามศักยภาพของตนโดยในขั้นตอนที่ 1 เตรียมความรู้พื้นฐานขั้นตอนที่ 2 อ่านวรรณคดีและขั้นตอนที่ 3 เชื่อมโยงประสบการณ์ ได้ฝึกให้ผู้เรียนอ่าน ทำความเข้าใจกับวรรณคดีด้วยตนเอง และเชื่อมโยงประสบการณ์ของตนเข้ากับประเด็นสำคัญในวรรณคดี ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในวรรณคดี สอดคล้องกับแนวคิดของโรเซนแบลท (Rosenblatt, 1995: 24-25) ที่กล่าวว่า การอ่านวรรณคดีคือการสร้างประสบการณ์ระหว่างผู้อ่านกับตัวบท ผู้อ่านจะเติมความคิดของตนลงไปในตัวอักษร ผู้อ่านจะเข้าถึงวรรณคดีได้โดยใช้ประสบการณ์เดิมของตน วรรณคดีมีหน้าที่สร้างประสบการณ์ใหม่ให้ผู้อ่าน ผู้อ่านและวรรณคดีมีบทบาทร่วมกันในการสร้างความหมายในวรรณคดี

2) การจัดการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ร่วมชั้นเรียน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในวรรณคดีมากขึ้น กล่าวแสดงความคิดเห็นและได้รับมุมมองที่หลากหลายจากผู้ร่วมชั้นเรียน โดยในขั้นตอนที่ 4 เรียนรู้สร้างปฏิสัมพันธ์ และขั้นตอนที่ 5 นำเสนอและรับข้อมูลป้อนกลับ ได้ฝึกให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน และยอมรับความคิดเห็นของผู้ร่วมชั้นเรียน สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ สอดคล้องกับแนวคิดของ โรเซนแบลท (Rosenblatt, 1995:22) ที่กล่าวว่าความเข้าใจในการอ่านวรรณคดี เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น การตีความวรรณคดีและขยายขอบเขตความเข้าใจ โดยการแสดงความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่น จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อเรื่องของวรรณคดีชัดเจนยิ่งขึ้น

3) การจัดการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านช่วยให้ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้และแสดงการตอบสนองที่มีต่อวรรณคดีทำให้ผู้เรียนเกิดความคงทนในการเข้าใจวรรณคดี โดยในขั้นตอนที่ 6 เขียนบันทึกการเรียนรู้ได้ส่งเสริมให้ผู้เรียนเขียนสะท้อนความคิดเกี่ยวกับวรรณคดีที่อ่าน จึงช่วยให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดในการทบทวน การไตร่ตรอง และการตอบสนองต่อวรรณคดีทำให้ผู้เรียนเกิดความคงทนในการเรียนรู้วรรณคดีมากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของแม็กเกรเกอร์ (Mcgreger, 2001: online) ที่กล่าวว่า ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านทำให้เกิดความคงทนในการเข้าใจวรรณคดี จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีสูงขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการจัดการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน มีกระบวนการพัฒนาความเข้าใจของผู้เรียนที่มีต่อวรรณคดีตามลำดับขั้นตอน ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในวรรณคดี และมีมุมมองที่หลากหลายจากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมชั้นเรียน และมีความคงทนในการเข้าใจวรรณคดีซึ่งเกิดจากการเชื่อมโยงประสบการณ์ของตน จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น จึงสามารถอภิปรายถึงสาเหตุที่ทำให้ผู้เรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านมีผลสัมฤทธิ์ทางวรรณคดีไทยสูงกว่าก่อนการทดลองและสูงกว่าผู้เรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบเดิม

2. ด้านความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองและสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1) รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน มีกระบวนการที่ช่วยพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณอย่างเป็นลำดับขั้นตอนจากการอ่านขั้นต้นจนถึงการอ่านขั้นสูง โดยในขั้นตอนที่ 1 เตรียมความรู้พื้นฐาน และขั้นตอนที่ 2 อ่านวรรณคดี เป็นกระบวนการอ่านในขั้นต้น ทำให้ผู้เรียนจดจำเนื้อเรื่อง เข้าใจ และสรุปสาระสำคัญจากการอ่านวรรณคดีได้ ซึ่งนำไปสู่ขั้นตอนที่ 3 เชื่อมโยงประสบการณ์ ฝึกให้ผู้เรียนคิดพิจารณาวรรณคดีที่อ่านอย่างรอบคอบ ถี่ถ้วน มีเหตุผล เพื่อวิเคราะห์หาคำตอบและนำประเด็นสำคัญจากการอ่านวรรณคดีมาเปรียบเทียบกับประสบการณ์เดิมของตนและสร้างประสบการณ์ใหม่ ซึ่งมีส่วนช่วยในการพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ดังที่ โรเซนแบลท (Rosenblatt, 1995: 26) ได้กล่าวไว้ว่า การสอนวรรณคดีควรพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในการสร้างความหมายและคิดไตร่ตรองเกี่ยวกับวรรณคดีที่อ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยตนเอง

นอกจากนี้ในขั้นตอนที่ 4 เรียนรู้สร้างปฏิสัมพันธ์ และขั้นตอนที่ 5 นำเสนอและรับข้อมูลป้อนกลับ ทั้งสองขั้นตอนนี้ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณ เนื่องจากการให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นกับผู้ร่วมชั้นเรียน ทำให้ผู้เรียนได้อ่านทบทวนวรรณคดีอย่างละเอียดและคิดพิจารณาในประเด็นต่างๆเปรียบเทียบกับมุมมองที่ได้รับจากผู้ร่วมชั้นเรียนซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ โรเซนแบลท (Rosenblatt, 1983: 270) กล่าวว่า ความเข้าใจในการอ่านวรรณคดี เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น การตีความวรรณคดีและขยายขอบเขตความเข้าใจ โดยการแสดงความคิดเห็น

ร่วมกับผู้อื่น เมื่อผู้เรียนได้คิดไตร่ตรองวรรณคดี จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อเรื่องของวรรณคดีชัดเจนขึ้น ซึ่งสามารถพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้

นอกจากผู้เรียนอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณด้วยตนเองแล้ว ยังสามารถอ่านบันทึกการเรียนรู้ของผู้ร่วมชั้นเรียน แล้วพิจารณา วิเคราะห์สิ่งที่ผู้ร่วมชั้นเรียนได้จากการอ่านวรรณคดีซึ่งมีมุมมองที่แตกต่างกันแล้วสามารถนำมาเปรียบเทียบกับบันทึกการเรียนรู้ของตน เพื่อเพิ่มมุมมองที่มีต่อวรรณคดีให้กว้างและชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งในขั้นตอนที่ 6 เขียนบันทึกการเรียนรู้ ได้ฝึกให้ผู้เรียนได้ทบทวนความเข้าใจจากการอ่านวรรณคดี และสะท้อนความคิดเห็น อารมณ์ ความรู้สึกจากการอ่านวรรณคดี และอ่านบันทึกการเรียนรู้ของเพื่อนร่วมชั้นเรียน ที่แสดงความคิดเห็น ความรู้สึกที่มีต่อวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณ สอดคล้องกับ พรทิพย์ ศิริสมบุญณเวช (2547:57)กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนเน้นการเขียนบันทึกการตอบสนอง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดไตร่ตรองเนื้อเรื่อง เหตุการณ์ และพฤติกรรมตัวละคร ซึ่งในการอ่านวรรณคดีผู้เรียนต้องใช้วิจารณญาณในการอ่าน เพื่อสะท้อนความเข้าใจ ความคิดเห็น ความรู้สึกในมุมมองต่างๆ

2) บรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน เป็นบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้อิสระในการแสดงความคิดเห็น ทำให้ผู้เรียนกล้าที่จะอภิปรายและแสดงความคิดเห็นอย่างแท้จริง โดยให้ผู้เรียนได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ทำให้ได้รับมุมมองที่มีต่อวรรณคดีอย่างหลากหลายและทำให้ผู้เรียนใช้วิจารณญาณในการรับฟังการอภิปรายของผู้ร่วมชั้นเรียนเมื่อผู้เรียนอ่านวรรณคดีอีกครั้งจะสามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณและพิจารณาประเด็นสำคัญต่างๆที่ปรากฏในวรรณคดีทำให้เข้าใจในวรรณคดีมากขึ้นและสามารถเชื่อมโยงไปใช้ในการอ่านตัวบทแบบอื่นๆ ซึ่งการสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านนั้น สอดคล้องกับแนวคิดของ โรเซนแบลท (Rosenblatt. 1995:28) กล่าวว่าผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาความเข้าใจ และเกิดการตอบสนองต่อวรรณคดีตามศักยภาพของแต่ละคน ควรสร้างบรรยากาศ หรือสถานการณ์การเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกอบอุ่นและอิสระในการแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น ผู้สอนจะต้องพยายามสร้างนิสัยรักการอ่านและทัศนคติในการวิพากษ์วิจารณ์ และส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาความเข้าใจวรรณคดีในบริบทของอารมณ์และความสนใจใฝ่รู้ของผู้เรียน บรรยากาศการเรียนการสอนที่อิสระ ผ่อนคลาย และปลอดภัย จะทำให้ผู้เรียนแสดงการตอบสนองต่อวรรณคดีอย่างเป็นธรรมชาติ โดยไม่เสแสร้งแกล้งทำซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปารีชาติ ตามวงศ์ (2550:112) พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านมีความกล้าในการตอบคำถาม แสดงความคิดเห็น และอภิปรายประเด็นสำคัญของเรื่องอย่างหลากหลาย มากกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้มีลักษณะให้เสรีภาพทางการแสดงออกในขอบเขตของความเป็นประชาธิปไตยทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าขณะทำการสอนในกลุ่มทดลอง ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและอภิปรายอย่างมีเหตุผลในประเด็นสำคัญ ปมปัญหา พฤติกรรมตัวละคร ที่เกิดจากการอ่านวรรณคดีแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนอ่านวรรณคดีโดยใช้วิจารณญาณ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า ในการเชื่อมโยงประสบการณ์ของผู้เรียนกับวรรณคดีซึ่งเป็นหลักการสำคัญของทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ทำให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ไตร่ตรองจากการอ่านวรรณคดีและนำประเด็นสำคัญจากการอ่านวรรณคดีมาเปรียบเทียบกับเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของตนและสร้างประสบการณ์ใหม่ดังนั้นวรรณคดีที่นำมาใช้ในการสอนตามรูปแบบทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ควรเหมาะสมกับวัยผู้เรียน มีเหตุการณ์สำคัญ ปมของเรื่อง หรือพฤติกรรมตัวละครที่น่าสนใจ ทำให้ผู้เรียนสามารถกำหนดเป็นประเด็นในการนำไปคิดเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียนได้

1.2 ผู้สอนควรเตรียมสื่อการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เช่น รูปภาพ ตัวอย่างบทกลอนจากวรรณคดี สื่อเสียงการอ่านทำนองเสนาะ สื่อสารสนเทศ เช่น เว็บไซต์ต่างๆให้ผู้เรียนสืบค้นข้อมูล

1.3 ผู้สอนควรจัดเทคนิคการสอนที่ส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการตอบสนองต่อวรรณคดี สอดแทรกในขั้นตอนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน เช่น การใช้คำถามพัฒนาความคิด การใช้เทคนิคหมวก 6 ใบ การใช้เทคนิค KWL การอ่านตีบทตามบทบาทตัวละคร เป็นต้น

1.4 ผู้สอนควรจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้มีความเป็นกันเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความรู้และกล้าแสดงออก

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยพบว่าการจัดการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านในระดับต่างๆ และกระบวนการจัดการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านสามารถนำไปพัฒนาตัวแปรตามอื่นๆได้ จึงมีประเด็นที่ควรศึกษาค้นคว้าต่อไปดังนี้

2.1 ควรศึกษาผลของการใช้รูปแบบการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ที่มีต่อความสามารถในการอ่านลักษณะอื่นๆ เช่น การอ่านจับใจความ การอ่านตีความ การอ่านเพื่อการวิเคราะห์

2.2 ควรศึกษาผลของการใช้รูปแบบการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ที่มีต่อตัวแปรตามอื่นๆ เช่น การพูด การเขียน และการคิด เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: ครูสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: ครูสภา.
- เนตรนภา ประสิทธิ์. (2553). **ผลการเรียนตามทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านวรรณคดีร้อยกรองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนองจอกพิทยาสรรค์ สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- บรรเทา กิตติศักดิ์ และกรรณิการ์ กิตติศักดิ์. (2542). **ประวัติวรรณคดี 1**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ปาริชาติ ตามวงศ์. (2550). **ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและเจตคติต่อวรรณกรรมล้านนาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรทิพย์ ศิริสมบุญเวช. (2547). **การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีไทยตามทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่านเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการตอบสนองต่อวรรณคดี การอ่านเพื่อความเข้าใจและการคิดไตร่ตรองของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต การสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรชัย. (2538). **วิธีการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สุนันท์ ประสานสอน. (2544). **เทคนิควิจัยด้านการอ่าน**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุนันท์ ประสานสอน. (2544). **ผลของการใช้กลวิธีการอ่านและการคิดระดับสูงที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2534). **การใช้วิธีวิทยาศาสตร์พัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต การสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เอกสารอ้างอิง

- Mcgregor, N.A. (2001). *Deeper engagement: A qualitative study of Multicultural fifth graders' involvement with literature*. Accessed January 12 2015. Available from <http://thailis-db.car.chula.ac.th/dao/detail.nsp>
- Rosenblatt, L.M. (1983). "The literary transaction: Evocation and response." *Theory into Practice* 21: 268-277.
- Rosenblatt, L.M. (1994). *The reader.The text. The poem: The transaction theory of literary work*. Cobondale : southern Illinois University Press.
- Rosenblatt, L.M. (1995). *Literature as exploration*. (5th ed.). New York: MLA